

Head lugejad,

Esitleme teile ySKILLS-i projekti käesolevat uudiskirja kahetiste tunnetega. Oleme jõudnud nelja aasta pikkuse pühendunud teadustöö ning noorte digitaalse kirjaoskuse uurimise kulminatsioonini. Meie teekond on olnud oluline mitmes mõttes – meie eesmärk oli mõista digitaalse kirjaoskuse keerukust erinevates aspektides ning selle mõju noorte inimeste elus digitaalsel ajastul.

Leen d'Haenens,
ySKILLS-i projekti peakoordinaator

TARTU ÜLIKOOLI UURIMISRÜHMA UUDISED

MTÜ Lastekaitse Liit korraldas turvalise interneti päeval konverentsi „[Targalt internetis: digitaalne heaolu ja vaimne tervis](#)”.

Ennelõunal osalesid õpetajad töötubades, millest ühe sisustas ySKILLS-i uurimisrühm. Töötuba keskendus õpilaste digioskustele ja vaimsele tervisele.

Pärastlõunal toimusid plenaarettekanded ja paneeldiskussioon. Ettekandes „Õpilaste digioskused ja vaimne heaolu“ tutvustas Veronika Kalmus ySKILLS-i uuringutulemusi. Plenaarsessiooni [videosalvestist](#) on võimalik järelvaadata.

Kuvatõmmis salvestisest. Diskuteerivad (vasakult) moderaator Kalev Pihl, Ingrid Maadvere, Rasmus Vau, Veronika Kalmus, Aivar Hiio ja Elyna Heinmäe.

Meediakajastused: Uurimisrühma juht Veronika Kalmus andis uuringu teemal intervjuusid Raadio Kukule saates „[Kuku pärastlõuna](#)“, TV3-le õhtuses [uudistesaares](#) ning Vikerraadiote saates „[Huvitaja](#)“.

VALMINUD ON EESTIKEELNE VEEBIVARAMU

Koostajad: Veronika Kalmus, Mari-Liis Tikerperi ja Signe Opermann.

sisu.ut.ee/yskills

Esitleme eestikeelset [veebivaramut](#), kuhu oleme koondanud praktilise suunitlusega materjalid, mida sobib kasutada koolitundides, huviringides või seminarides ning mis pakuvad digioskuste alast teavet noortele, õpetajatele, tugispetsialistidele, poliitikakujundajatele ja teistele sidusrühmadele.

Veebilehelt leiata teabe projektiga seotud **sündmuste** kohta, Eesti **uurimisrühma teadusväljundid** ning küsitlusuuringu **põhitulemused**. Küsitlusandekendi, digioskuste testi ja uuringu põhitulemuste põhjal valmis **koolidele mõeldud õppevara**. Lisaks sisaldab veebileht **vaimse tervise ja digioskuste alaseid teabematerjale**, mis on loodud kvalitatiivuuringu tulemuste põhjal ja noortega konsulteerides. Samuti saab lugeja lähemalt uurida eestikeelset **noorte digioskuste mõõtmisvahendit**, küsitlusuuringu **andmestikku** ning vaadata **animafilme**, mis aitavad edendada uuringutarkust ning kaitsta laste õigusi digimaailmas.

PROJEKTI LÕPUKONVERENTS

2023. aasta lõpus võeti ySKILLS-i projekt ametlikult kokku Leuvenis liri kolledžis toimunud konverentsiga, mis keskendus küsimusele: *kas lapsed ja noored on digimaailmas osalemiseks piisaval määral ette valmistatud?* Enam kui 200-liikmelise auditooriumi osalusel arutleti ySKILLS-i põhi- ja osauuringute tulemuste ning nende pinnalt üles kerkivate uute kriitiliste küsimuste üle. Konverentsist annab hea ülevaate järelvaadatavate ettekannete ja debattidega [interaktiivne raport](#).

Foto: Willem Yoris

TÕENDUSPÕHISED SOOVITUSED POLIITIKUTELE JA PRAKTIKUTELE

ySKILLS-i uuringute tulemuste põhjal on valminud ka poliitikasoovitused Euroopa Liidu ja Pan-Euroopa regiooni seadusandjatele ja poliitikakujundajatele, kohalikele poliitikakujundajatele ning haridusasutustele.

Soovitusi saate lugeda lõpparuandest "[Laste ja noorte \(vanuses 12-17\) digioskused: tõendus- põhised soovitused poliitika ja praktika jaoks](#)" ja [Multimeediaraportist](#).

Digitaalset sisu täis maailmas ei ole meie eesmärk lapsi mobiiltelefonidest isoleerida, vaid pigem varustada neid oluliste oskuste ja teadmistega, et nad suudaksid digitaalset maastikku läbida intelligentse ja vastutustundlikuna. Toetagem eelkõige tõendus- põhiseid poliitikaid ja lükakem tagasi need, millel puuduvad teaduslikud alused.

Paneeldiskussioonis kõlanud mõte

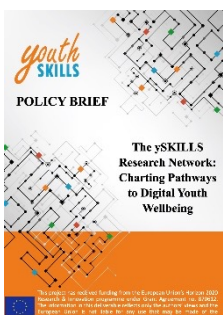
SOOVITUSED EUROOPA LIIDU POLIITIKA TEGEVUSPUNKTIDEKS

Kas Euroopa Liidu (EL) praegune poliitika aitab päriselt arendada noorte digioskusi ja toimetulekut digimaailmas? Millised tegevused on teaduspõhiselt toetatud, arendamaks Euroopa noorte digioskusi?

[Täielikus raportis](#) pakume ySKILLS-i tulemustest lähtuvalt EL-i poliitikakujundajatele välja võtmetähtsusega tegevuspunktid, mis aitaksid kõige paremini tagada ja edendada laste digioskusi. Kokkuvõtet saab lugeda [siin](#).

UUS POLIITIKATEATIS

Projekti värske poliitikateatis "The ySKILLS Research Network: Charting Pathways to Digital Youth Wellbeing" osutab sellele, kuidas ySKILLS muudab uuringutulemused teostatavateks poliitikasoovitusteks EL-i poliitikakujundajate jaoks.

Nende soovitude hulka kuuluvad järgmised tegevused: digioskuste koordinaatori määramine, mitmekesisuse-keskse poliitika prioriteediks seadmine, digihariduskoostöö soodustamine EL-i ja liikmesriikide vahel, regulatsioonide mõju jälgimine, sidusrühmade kaasamine ning teadustegevusse ressursside investeerimine.

Originaaldokumenti saab lugeda [siin](#).

UURINGUST LÄHTUVAD MATERJALID

ySKILLS-i uuringu praktiline väljund on info- ja õppematerjal, mida saab kasutada koolitunnis (sh õppeaineid lõimivates tegevustes) või teemapäeval, mille fookuses on digioskused. ySKILLS-i materjalid on välja arendatud projektis kasutatud uurimisvahendite, -tulemuste ja soovitude põhjal. Eesmärk on tuua esile digimaailma väljakutsed, millega lapsed ja noored silmitsi seisavad, aidata kaasa digipädevuse mitmekesisuse mõistmisele ning digioskuste ja teadmiste täiendamisele.

Erinevatesse seksioonidesse jagatud materjalid – soovitud, õppevara, animafilmid jms, mida allpool lühidalt tutvustame, on saadaval nii projekti [põhilehel](#) inglise keeles kui ka eestindatud kujul Tartu Ülikooli [veebivaramus](#).

SOOVITUSED NOORTELE JA NOORTEGA TÖÖTAVATELE SPETSIALISTIDELE

VAIMNE TERVIS JA DIGIOSKUSED

Uuringud on näidanud, et noored kogevad digimaailmas tegutsedes ja aega veetes toetuse puudumist, millest võivad alguse saada mitmesugused probleemid nende isiklikus veebielus. Selleks, et abistada nii noori kui ka noortega töötavaid tugispetsialiste taoliste probleemidega tegelemisel, töötasid ySKILLS-i projekti teadlased koosloomes vaimse tervise probleeme kogenud noortega välja soovitud, kuidas noori nende püüdlustes toetada. Inglisekeelsed [soovitused](#) on tõlgitud üheksasse keelde, sh eesti keelde.

DIGIMAAILMA VÄLJAKUTSED JA TEISMELISTEST PAGULASTE DIGIOSKUSED

Ühes väiksemas kvalitatiivses uurimuses keskendusid ySKILLS-i teadlased Belgiasse ja Suurbritanniassa jõudnud teismelistele pagulastele, kes on pidanud raskustega silmitsi seisma. Muuhulgas rääkisid noored sellest, kuidas digivahendite abil oma hargmaist elu korraldada.

Aktiivselt pagulasnoorte heaolu, hariduse ja kaitse edendamise panustavate sidusrühmade (sotsiaaltöötajate, õpetajate, poliitikakujundajate jt) töö toetamiseks on ySKILLS koostanud soovitud, millega saab tutvuda [siin](#).

1. Dinstersi be فناوری

- اطمینان حاصل کنید که منابع مالی و برنامه های قابل اجرایی برای حمایت از دسترسی منظم پناهندگان به فناوری، که اکنون برای مشارکت فعال در آموزش، زندگی اجتماعی و خانوادگی ضروری است، وجود دارد. اینها شامل گوشی های هوشمند، اتصال اینترنتی قابل اعتماد و رایانه می شود.

- منابع دسترسی مانند سیمکارت ها و طرح های داده گران قیمت و همچنین سخت افزار های غیر مقرون به صرفه مانند رایانه ها را برطرف کنید. جوانان برای توسعه مهارت های دیجیتالی پیشرفته نیاز به دسترسی به طیف وسیعی از زیرساخت ها دارند.

- با مقامات محلی، مدارس، و سازمان های غیر دولتی برای تامین دسترسی به زیرساخت های مقرون به صرفه یا رایانه ای برای پناهندگان همکاری کنید.

Materjalid on kättesaadavad pärsia, araabia, hollandi ja inglise keeles.

INTERAKTIIVNE RAPORT LASTE ÕIGUSTEST

ySKILLS-i projektis valmis ka interaktiivne raport „[Digital Skills and Literacy for Children's Rights](#)“, mis sõnastab 11 põhimõtet (sh võrdsus, vastutus, osalemine, turvalisus jne), mis toetuvad ÜRO lapse õiguste konventsioonile ning aitavad kaitsta laste õigusi ja huve digimaailmas. Raporti koostamise metoodikast saab lähemalt lugeda [siin](#).

UURINGUST LÄHTUVAD MATERJALID

LÜHIVIDEO LASTE ÕIGUSTEST DIGIMAAILMAS

Eelmisel leheküljel tutvustatud raporti põhjal valmis ka lühivideo, milles selgitatakse:

- kuidas nii üksikisikud kui ka ühiskond tervikuna saavad aidata lastel toime tulla digirakenduste, veebilehtede, mängude ja sotsiaalmeedia maailmas;
- millistele probleemidele peaksid noortele kasutajatele mõeldud digitaalsete toodete ja teenuste arendajad tähelepanu pöörama.

[Animafilmi](#) tootis ySKILLS-i projekti jaoks Londoni Majandus- ja Poliitikateaduste Kool (LSE) ning see kohandati veel viide keelde.

[Eestindatud klipp](#) on suunatud eelkõige siinsetele poliitikakujundajatele ning digitoodete ja -teenuste kujundajatele, õpetajatele ja lastevanematele.

Animaklipi eestindas TÜ ühiskonnateaduste instituut. Teksti luges Veronika Kalmus, helindas Alar Suija.

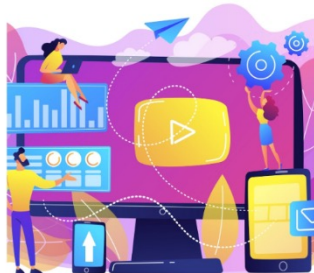
“TÖÖRIISTAKAST”: ÕPPEVARA “ANALÜÜSI JA HARJUTA”

Haridusliku tööriistakasti materjalid on suunatud eelkõige 12–17-aastastele noortele, kellega koos saab erinevate digioskuste üle arutleda ning oskuseid ja teadmisi proovile panna. Õppevara koosneb kahest moodulist: „Analüüsi“ ja „Harjuta“ ning neis sisalduvaid tegevusi saab kasutada üksteisest sõltumatult.

ANALÜÜSI

Digikeskkondade kasutamine, vajadused, kohustused, oskused ja teadmised

HARJUTA

Info otsimine ja töötlemine, sisuloome, kommunikatsioon ja suhtlemine

Õppevara veebileht sisaldab juhendeid ja PDF-formaadis esitlusmaterjale. Kuus digioskuste teematist tegevust on loodud paindlikkuse ja mitmekülgse põhimõttest lähtudes ning neid saavad noortega töötavad inimesed kasutada nii koolides kui ka mitteformaalses õppes – noortekeskustes, teemapäevadel ja mujal.

Eestikeelne õppevara koos lühikese tutvustusega asub veebilehel sisu.ut.ee/yskills.

Võõrkeelseid versioone (inglise, itaalia ja portugali keeles) saab alla laadida [siit](#).

KÕIK MATERJALID, TULEMUSED JA UUDISED

MATERJALID

Kõik ySKILLS-i rahvusvahelised materjalid on kokku koondatud [siia](#), eestindatud materjalid [siia](#).

PUBLIKATSIOONID

ySKILLS-i teadusväljundid, raportid, poliitikasoovitused, uuringutulemused, andmestik jm avaldatud materjalid asuvad [siin](#).

BLOGIPOSTITUSED

Populaarteaduslikus stiilis avaldatud blogipostitused on koondatud [siia](#). Viimased postitused keskendusid järgmistele teemadele:

- privaatsusealase kirjaoskuse interpersonaalne ja äriiline mõõde;
- kohandatud meedia- ja digiharidusprogrammide tähtsus eri sihtrühmade (nt pagulaste) jaoks.